

Ainevaldkond: keel ja kirjandus
I kooliaste

Õppeaine nimetus	Eesti keel
Koostaja	Algõpetuse õppetool
Klass	2. klass
Õppeaine maht	7 tundi nädalas, 245 tundi aastas

ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID

Eesti keele õpetus taotleb, et õpilane:

- õpib mõtestatult lugema ja kirjutama oma loomevõime ja eluliste vajaduste kohaseid eri liiki tekste;
- õpib koolis ja koolivälises suulises suhtluses selgelt väljenduma;
- arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab (esmise) õigekirjaoskuse;
- huvitub raamatutest ning loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- analüüsib tekste ja oma tegevust õpetaja juhiste kohaselt;
- austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja tahab õigesti kõnelda ja kirjutada;
- õpib hankima teavet lastele määratud teatmeteostest, lasteportaalidest ja lasteajakirjadest ning lihtsamatest sõnaraamatutest.

Algklassilapse tahteline tähelepanu on vähepüsiv ning vajab tahtmatule tähelepanule ümberlülitumiseks huvi toetust. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivõppe meetodeid (arutelu, ajurünnak, rollimäng, struktureeritud tegevus, rühma- ja paari tegevus jt) kus laps saab õppimise käigus olla aktiivne osaline ja omandab teadmisi ja oskusi suhteliselt kergemini ja kiiremini.

ÕPPESISU

Terviklikkus:

Kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine on omavahel seotud, kas:

- tunni teema;
- lugemispala;
- situatsiooni kaudu.

Grammatikateema/õigekirjaküsimus tuleneb, kas:

- tekstist;
- lapse enda kirjutisest;
- situatsioonist.

Teadlikkus

Suunatakse lapsi oma keelekasutust jälgima, analüüsima, parandama:

- Kuidas ma kuulan, räägin, loen, kirjutatan?
- Mis mul tuleb hästi välja, mis halvemini?
- Mida ma peaksin veel õppima?
- Kes mind õpetada saab/ oskab?
- Kuidas ma ise ennast aidata saan?

Suunatakse last oma/sõbra kirjalikku tööd kontrollima (üksi ja koos kaaslastega) ning parandama, et tekiks keeletunnetus ja harjumus mõelda oma töö õigsuse üle.

Harjutatakse õpilasi ise leidma (üksi või kaaslasega) õigeid lahendusi.

Analüüsitakse üheskoos konstruktiivselt oma ja teiste keelekasutust.

Kommunikatiivsus

- Püütakse igale keelelisele tegevusele leida mingi konkreetne otstarve ja auditoorium.
- Kasutatakse võimalikult palju suhtlemisel põhinevaid tegevusi.
- Kuulatakse kedagi mingil konkreetsetel põhjustel.
- Räägitakse kellelegi millestki mingil põhjustel.
- Kirjutatakse erinevaid tekste erinevale lugejaskonnale.
- Lastakse õpilastel õppetöö käigus omavahel suhelda – arutleda, analüüsida, otsida/ leida õigeid vastuseid, mingit infot jne.

Suuline keelekasutus

Kuulamine

- Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.

- Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Kõnelemine

- Hääl- ja intonatsiooniharjutused. Häälde harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale.
- Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.
- Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.
- Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
- Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
- Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
- Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine.
- Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.
- Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.

Lugemine

- Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
- Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.
- Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
- Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust.
- Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.
- Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
- Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.
- Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
- Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.
- Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.
- Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
- Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.

Kirjutamine

Kirjatehnika

- Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähete kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste ja suurte kirjatähete õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.
- Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.

Kirjalik tekstiloome

- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).
- Jutu kirjutamine pildi täiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine.
- Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.

Õigekeelsus

- Hääl- ja sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälkute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
- Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi tundmine. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. *i* ja *j* ning *h* sõna alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese-, looma- ja kohanimedes.
- Liitsõna tundmine ja moodustamine.
- Sõnade lõpu õigekiri – *d* ja *-vad* (mitmus) ning *-b* (teigusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.
- Jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlause tundmine. Lause lõpumärgid. Koma lauses (teksti vaatlus).
- Suunamisel oma kirjutusvea parandamine.

- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

ÕPPETEGEVUS

1. POOLAASTA

Suuline keelekasutus

- Luuletusae ilmekas esitamine
- Jutustamine oma suvest, sünnikuust
- Küsimuste, kava ja pildi järgi jutustamine
- Teksti põhjal küsimuste koostamine
- Tööjuhendi lugemine, juhendist aru saamine

Lugemine

- Tutvumine õpikuga (õpiku ülesehitus)
- Luuletuse, jutustava, kirjandusliku ja teabeteksti lugemine
- Lastekirjanik Aino Perviku looming
- Lastekirjanik Leelo Tungal ja tema looming
- Vanasõnad
- Kutse, õnnitlus, teade
- Jutu põhjal lausete järjestamine

Kirjutamine

- Kirjatähed U, Ü, V, W, Y, O, Ö, Q, C, X, S, Š, T, F, B, P, R, I, K, H, J, E, A, M, N, Ä, D, L, G, Z, Ž
- Sõnadest ja lausetest jutu moodustamine
- Võõrtähtedega tähestik
- Tähestikuline järjekord
- Häälik ja täht
- Täis- ja kaashäälikud
- Õpitud etteütlus
- Täishäälikuühend
- Suluta kaashääliku pikkus
- *k*, *p* või *t* eesti omasõnade alguses
- Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses
- Sulghäälik *s*-i ja *h* kõrval
- Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi)
- Nimede õigekiri
- *h* sõna alguses
- Kuude ja nädalapäevade nimetuste õigekiri
- Sama- ja vastandtähendusega sõnad
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena)

2. POOLAASTA

Suuline keelekasutus

- Küsimuste, kava ja pildi järgi jutustamine
- Küsisõnade KES?, MIS?, MISSUGUNE? KELLEGA?, MILLEGA? KELLETA?, MILLETA?, KELLESE?, MILLESSE? abil küsimuste esitamine
- Küsimustele täislausega vastamine
- Väit-, hüüd- ja küsilause eristamine kuulmise järgi
- Teabeteksti kohta küsimuste moodustamine, küsimustele vastamine (funktsionaalne lugemine)

Lugemine

- Luuletuse, jutustava, kirjandusliku ja teabeteksti lugemine, vajaliku info leidmine
- Ajaleht ja ajakiri
- Vanasõnad
- Tööjuhendist aru saamine

- Luuletaja Ernst Enno looming
- Retsepti koostamine
- Muinasjutt, fantaasialugu
- Kiri, plakat, ristsõna, teade, kuulutus
- Päevaplaan
- Pala lugemine kahekõnena (dialoog)
- Lastekirjanik Henno Käo looming

Kirjutamine

- Kirja ja teate kirjutamine näidise järgi, plakati kujundamine, uusaastasoovi kirjutamine
- Tutvumine tegusõna pöördelõppudega
- Tutvumine *ma, sa, ta, me, te, nad* õigekirjaga
- Liitsõnade moodustamine
- Sõnades silpide arvu määramine
- Tutvumine poolitamisega
- Tugisõnade abil jutukese kirjutamine
- *i ja j* õigekiri
- Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena)
- Sidesõnad, koma kasutamine lauses
- Küsimuste moodustamine
- Pildi, skeemi ja kava põhjal jutukese kirjutamine

LÕIMING JA ÜLDPÄDEVUSED

Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused (väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus, matemaatikapädevus, ettevõtlikkuspädevus) rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.

Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, ainetevaheline ehk interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist.

Õpetus lähtub üldõppe põhimõtetest, mida toetab ainetevaheline lõiming.

Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.

Eesti keel ja kirjandus	Eesti keele tundides arendatakse suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpitakse lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendatakse kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardatakse maailmapilti; õpitakse kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, tööjuhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpitakse koostama ning vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjutakse kasutama eri liiki sõna- ning käsiraamatuid.
Matemaatika	Eesti keele tundides arendatav lugemisoskus soodustab matemaatika õppetextide ja tekstülesannete mõistmist. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.
Loodusained	Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane õpib õigesti kirjutama kohanimesid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad väärtustada ja tundma õppida loodust.
Kunsti- ja tööõpetus	Illustratsioonide vaatluse soodustab kunstialaste väljendusvahendite eripära mõistmist.
Muusikaõpetus	Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest.

Kehaline kasvatus	Eesti keele tundides õpitav sõnavara toetab õpilase tervisekasvatust ning aitab ainealaste mõistete omandamist kehalise kasvatus tundides. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Loetava ilukirjanduse ja aimetekstide alusel kujunevad õpilases esteetilis-emotsionaalsed ja kultuurilised väärtused. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Emakeele õpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.
Enesemääratluspädevus	Enesemääratluspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetavad erinevad lugemispalad kui ka õpilase igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide üle arutlemine. Enesemääratluse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning emakeele oskuse rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Õpipädevus	Eesti keele õppimine arendab olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erineva teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, mitmesuguste tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.
Suhtluspädevus	Õpilane suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust. Arendades igapäevaselt sõnavara, esitletakse ja kirjeldatakse loovtöid, tutvustatakse ning põhjendatakse oma seisukohti.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Emakeele tundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.
Digipädevus	Õpilane suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.
Ettevõtlikkuspädevus	Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilase osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.
Matemaatika-, loodus- ja tehnoloogiapädevus	Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökkeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabekeskond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Õppimist toetav hindamine

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe-eesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguveestluste, Stuudiumi, trimestri tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

KASUTATUD KIRJANDUS

http://www.oppekava.ee/index.php/P%C3%B5hikooli_valdkonnaraamat_EESTI_KEEL_JA_KIRJANDUS

- Klassiõpetajale õpetamisest. Abimaterjale pedagoogiliseks praktikaks. Koostanud Uusen, A., Timoštšuk, I. Tallinna Ülikooli kirjastus, 2007
- Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes. Toimetanud E. Kikas. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium, 2010.
- Matthews, S. R., Löfstrom, E., Poom-Valickis, K. Psühholoogia klassiruumis. Reflekteerivaks õpetajaks juhtumeid analüüsides. Tallinna Ülikooli Kirjastus, 2008.
- Uusen, A. Emakeele õpetamisest klassiõpetajale. Tallinna Pedagoogikaülikool, 2002
- Jürimäe, M. Lugema õpetamise meetodika. Tallinn: Künnimees, 2003.
- Hiiepuu, E. Aabitsa meetodiline juhend. TLÜ Haapsalu Kolledž. AS BIT, 2009.
- Hiiepuu, E. Eesti keele meetodiline juhend. 1. klass, 2. osa. TLÜ Haapsalu kolledž. AS BIT, 2010.
- Koolid, kus lugemine loeb. Kolm tegevusaastat. Koostanud Mürsepp, M. TLÜ kirjastus, 2009.
- Laamann, A. Mängides lugema. Tallinn: Ilo, 2008.
- Lastekirjanduse sõnastik. Eesti Lastekirjanduse Keskus, 2006.
- Lerkkanen, M.-K. Lugema õppimine ja õpetamine. Tartu Ülikooli Kirjastus, 2007.
- Lukanenok, K., Tammemäe, T. Lugemismängud I, II, III. Tallinn: Koolibri, 2007.
- Mürsepp, M. Laps on hakanud lugema. Tallinn: Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, 1998.
- Uusen, A. Emakeele õpetamisest klassiõpetajale. Tallinna Pedagoogikaülikool, 2002.
- Lahi, R., Matesen, V., Muhel, I. Kirjatehnika käsiraamat õpetajale. Tallinn Valgus, 1990.
- Lerkkanen, M.-K. Lugema õppimine ja õpetamine alus- ja algõpetuses. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2007.
- Kalamees, E. Kus mu põial? TLÜ Rakvere Kolledž, 2006.
- Kõve, I.-M. Tarkus tunneb rõõmu inimlapsest. Tallinn, 1994.
- Kula, P. Õpilaste vasakukäelisusest tulenevad toimetuleku iseärasused koolis. Tallinn: TLÜ Kirjastus, 2008.
- Meyer, R. W. Vasakukäelisus? Tormikiri. 1998.
- Raadik, S. Mängime kirjutamist. Tallinn: kirjastus Tea, 2010.

Uusen, A. Kirjutamisest ja kirjutama õpetamisest. Tartu: Atlex, 2006.
 Uusen, A. Põhikooli I ja II astme õpilaste kirjutamisoskus. Tallinna Ülikooli sotsiaalteaduste dissertatsioonid 19. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus, 2006.
 Mürsepp, M. Väärtuste kujundamine keele ja kõne õpetamise ja lastekirjanduse kaudu. –Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. TÜ eetikakeskus. TLÜ kasvatuseduste instituut, 2010.
 Valge, J. Keelelised väärtused väärtusarendusprotsessis. – Väärtused koolieelses eas. Väärtuskasvatus lasteaias. Tartu Ülikooli eetikakeskus. TLÜ kasvatuseduste instituut, 2010

Ainevaldkond: MATEMAATIKA

I kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Matemaatika
Koostaja	Algõpetuse õppetool
Klass	2. klass
Õppeaine maht	3 tundi nädalas, 105 tundi aastas
ÕPPE-JA KASVATUSEESMÄRGID	
<ul style="list-style-type: none"> • Õpetada kirjutama, lugema ja loendama arve 1000 piires ning mõistma naturaalarvude ehitust • Õpetada teostama aritmeetilisi tehteid suuliselt ja kirjalikult (liitmine- lahutamine 100 piires, korrutamise- jagamine 20 piires) • Õpetada leidma avaldises puuduvat tehtekomponenti proovimise ning analüüsimise teel • Õpetada koostama, analüüsima ning lahendama ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid • Kujundada arusaamine ruumilistest, tasapinnalistest, lineaarsetest kujunditest ning õpetada joonestama geomeetrilisi kujundeid • Anda ülevaade ning praktiline kogemus pikkuse (km, cm, m, mm, dm), massi (g, kg), mahu (dl, l) ja raha (€, s) mõõtmistest • Õpetada mõistma aegruumilisi mõisteid ning nendevahelisi seoseid • Õpilased teevad tutvust osa ja terviku leidmise ülesannetega 	
ÕPPESISU JA -TEGEVUSED	
1. POOLAASTA	
<ul style="list-style-type: none"> • Arvude järjestamine. Kümnelised ja ühelised. Arvude võrdlemine. Liitmine ja lahutamine 20 piires. • Liitmise ja lahutamise seos. Sajalised. Kahekohaline arv kümneliste ja üheliste summana. Täiskümnetest üheliste lahutamine. Üleminekuta liitmine ja lahutamine 100 piires. • Täht arvu tähisena • Mõõtmine ja tekstülesanded • Sirglõik. Millimeeter. Pikkuste mõõtmine millimeetrites • Geomeetrilised kujundid • Tasapinnalised kujundid. Ristkülik. Ruut. Kolmnurk. Ring • Ruumilised kujundid. Silinder. Koonus. Kera. Risttahukas. Kuup. Püramiid • Üleminekuga liitmine ja lahutamine 100 piires. Arvud tuhandeni. Arvude 0-1000 võrdlemine. Täiskümnete ja –sadade liitmine ja lahutamine 1000 piires 	
2. POOLAASTA	
<ul style="list-style-type: none"> • Mõõtmine ja tekstülesanded • Pikkusühikud: meeter, sentimeeter, detsimeeter, kilomeeter 	

- Kalender. Ajaühikud: tund, minut ja sekund
- Massiühikud: kilogramm, gramm
- Mahuühik: liiter
- Temperatuuri mõõtmine
- Kell. Kellaajad pool, veerand ja kolmveerand
- Täisnurk. Nelinurgad. Ringjoon. Ring. Ringjoone keskpunkt
- Korrutamise seos liitmise ja korrutamise seadus
- Korrutamine ja jagamine arvudega 2, 3, 4 ja 5
- Tutvumine arvude 6, 7, 8 ja 9 korrutamise ja jagamisega
- Tutvumine korrutustabeliga
- Tehete järjekord avaldises

LÕIMING JA ÜLDPÄDEVUSED

Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega.

Algõpetuses kasutatakse erinevaid lõimingu võimalusi, et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetus lähtub üldõppe elementidest.

Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.

Matemaatikaõpetus lõimitakse teiste ainevaldkondade õpetusega kahel moel. Ühelt poolt kujuneb õpilastel teistes ainevaldkondades rakendatavate matemaatiliste meetodite kasutamise kaudu arusaamine matemaatikast kui oma universaalse keele ja meetoditega teisi ainevaldkondi toetavast ning lõimivast baasteadusest. Teiselt poolt annab teistest ainevaldkondadest ja reaalsusest tulenevate ülesannete kasutamine matemaatikakursuses õpilastele ettekujutuse matemaatika rakendusvõimalustest ning tihedast seotusest õpilasi ümbritseva maailmaga. Peale selle on ainete lõimimise võimalused koostöös tehtavad õpilaste ühisprojektid, uurimistööd, õppekäigud ja muu ühistegevus.

Võõrkeeled	Matemaatikas kasutatakse rohkesti võõrkeelseid termineid, mille algkeelne tähendus tuleb õpilastele teadvustada.
Muusika	Takt, taktimõõt, võrdlemine, loogika, joon, sümbolid, helipikkused, helikõrgused, laulu osad, võrdlus, loendamine, mälu.
Tööõpetus	Võimaldab arendada tasapinnalist ja ruumilist mõtlemist.
Loodusõpetus	Matemaatika annab vahendid looduse uurimiseks.
Eesti keel	Reeglite kasutamine, häälikute pikkus, funktsionaalne lugemine, tabelite ja diagrammide lugemine ning mõistmine, paberil orienteerumine.
Kehaline kasvatus	Erinevate pikkuste ja aja tajumine ning mõõtmine, kujundid liikumisel.
Kunstiõpetus	Õpilasi suunatakse tunnetama loogiliste mõttekäikude elegantsi ning õpitavate geomeetriliste kujundite ilu ja seost arhitektuuri ning loodusega (nt sümmeetria).
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Matemaatika õppimine eeldab järjepidevust, selle kaudu arenevad isiksuse omadustest eelkõige püsivus, sihikindlus ja täpsus. Kasvatatakse sallivalt suhtuma erinevate matemaatiliste võimetega õpilastesse.
Sotsiaalne – ja kodanikupädevuspädevus	Vastutustunnet ühiskonna ja kaaskodanike ees kasvatatakse sellesisuliste tekstülesannete lahendamise kaudu. Rühmatöös on võimalik arendada koostööoskust.
Enesemääratluspädevus	Matemaatika õppides on tähtsal kohal õpilaste iseseisev töö. Iseseisva ülesannete lahendamise kaudu võimaldatakse õpilasel hinnata ja arendada oma matemaatilisi võimeid.
Õpipädevus	Matemaatika õppides on väga oluline tunnetada materjali sügavuti ning saada kõigest aru. Probleemülesandeid lahendades arendatakse analüüsimise, otstarbekate võtete otsingu ja tulemuste kriitilise hindamise oskust. Väga oluline on üldistamise ja analoogia kasutamise oskus: oskus kanda õpitud teadmisi üle sobivatesse kontekstidesse. Õpilases kujundatakse arusaam, et keerukaid ülesandeid on võimalik lahendada üksnes tema enda iseseisva mõtlemise teel.

Suhtluspädevus	Matemaatikas arendatakse suutlikkust väljendada oma mõtet selgelt, lühidalt ja täpselt. Eelkõige toimub see hüpoteese ja teoreeme sõnastades ning ülesande lahendust vormistades. Tekstülesannete lahendamise kaudu areneb oskus teksti mõista: eristada olulist ebaolulisest ja otsida välja etteantud suuruse leidmiseks vajalikku infot. Matemaatika oluline roll on kujundada valmisolek erinevatel viisidel (tekst, graafik, tabel, diagramm, valem) esitatud info mõistmiseks, seostamiseks ja edastamiseks.
Matemaatika-, loodusteaduste-, tehnoloogiateaduste pädevus	Matemaatikapädevus tähendab matemaatiliste mõistete ja seoste tundmist, suutlikkust kasutada matemaatikat temale omase keele, sümbolite ja meetoditega erinevate ülesannete modelleerimisel nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades. Matemaatikapädevus hõlmab üldist probleemi lahendamise oskust, mis sisaldab oskust probleeme püstitada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada, lahendusideed analüüsida ning tulemuse tõesust kontrollida. Matemaatikapädevus tähendab loogilise arutlemise, põhjendamise ja tõestamise ning erinevate esitusviiside (sümbolite, valemite, graafikute, tabelite, diagrammide) mõistmise ja kasutamise oskust. Matemaatikapädevus hõlmab ka huvi matemaatika vastu, matemaatika sotsiaalse, kultuurilise ja personaalse tähenduse mõistmist.
Ettevõtlikkuspädevus	Selle pädevuse arendamine on matemaatikas kesksel kohal. Uute matemaatiliste teadmiseni jõutakse sageli vaadeldavate objektide omaduste analüüsimise kaudu: uuritakse objektide ühiseid omadusi, mille alusel sõnastatakse hüpotees ning otsitakse ideid hüpoteesi kehtivuse põhjendamiseks. Sellise tegevuse käigus arenevad oskus näha ja sõnastada probleeme, genereerida ideid ning kontrollida nende headust. Ettevõtlikkuspädevust arendatakse mitmete eluliste andmetega ülesannete lahendamise kaudu.
Digipädevus	Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat; olla teadlik digikeskkonna ohtudest 2. klassidele on hea võimalus täita veebivihikut matemaatikas.

ÕPITULEMUSED

Arvutamine

2. klassi lõpetaja:

- loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb arve 0 – 1000;
- nimetab arvule eelneva või järgneva arvu;
- selgitab arv võrduse ja võrratuse erinevat tähendust;
- võrdleb mitme liitmis- või lahutamistehtega arvavaldiste väärtusi;
- nimetab kahe- ja kolmekohalises arvus järke (ühelised, kümnelised, sajalised); määrab nende arvu;
- esitab kahekohalist arvu üheliste ja kümneliste summana;
- esitab kolmekohalist arvu üheliste, kümneliste ja sajaliste summana;
- selgitab ja kasutab õigesti mõisteid *vähendada teatud arvu võrra, suurendada teatud arvu võrra*;
- nimetab liitmis- ja lahutamistehtede liikmeid (liidetav, summa) ja lahutamistehtede liikmeid (vähendatav, vähendaja, vahe);
- liidab ja lahutab peast 20 piires;
- arvutab enam kui kahe tehtega liitmis- ja lahutamistülesandeid;
- liidab peast ühekohalist arvu ühe- ja kahekohalise arvuga 100 piires;
- lahutab peast kahekohalisest arvust ühekohalist arvu 100 piires;
- liidab ja lahutab peast täissadadega 1000 piires;
- selgitab korrutamist liitmise kaudu;
- korrutab arve 1 – 10 kahe, kolme, nelja ja viiega;
- selgitab jagamise tähendust, kontrollib jagamise õigsust korrutamise kaudu;
- leiab tähe arv väärtuse võrdustes proovimise või analoogia teel;
- täidab proovimise teel tabeli, milles esineb tähtavaldis;

Mõõtmine ja tekstülesanded

2. klassi lõpetaja:

- kirjeldab pikkusühikut kilomeeter tuttavate suuruste kaudu, kasutab kilomeetri tähist km;
- selgitab helkuri kandmise olulisust lahendatud praktiliste ülesannete põhjal;
- hindab pikkust silma järgi (täismeetrites või täissentimeetrites);
- teisendab meetrid detsimeetriteks, detsimeetrid sentimeetriteks;
- kirjeldab massiühikuid kilogramm ja gramm tuttavate suuruste kaudu;
- võrdleb erinevate esemete masse;
- kirjeldab suurusi pool liitrit, veerand liitrit, kolmveerand liitrit tuttavate suuruste kaudu;
- kasutab ajaühikute lühendeid h, min, s;
- kirjeldab ajaühikuid pool, veerand ja kolmveerand tundi oma elus toimuvate sündmuste abil;
- nimetab täistundide arvu ööpäevas ja arvutab täistundidega;
- loeb kellaage (kasutades ka sõnu veerand, pool, kolmveerand);
- tunneb kalendrit ja seostab seda oma elutegevuste ja sündmustega;
- kirjeldab termomeetri kasutust, loeb külma- ja soojakraade;
- arvutab nimega arvudega.
- lahendab erinevat liiki ühetehtelisi tekstülesandeid õpitud arvutusoskuste piires,
- koostab ühetehtelisi tekstülesandeid igapäevaelu temadel;
- lahendab õpetaja juhendamisel kahetehtelisi tekstülesandeid;
- hindab ülesande lahendamisel saadud tulemuse reaalsust.

Geomeetrilised kujundid

2. klassi lõpetaja:

- mõõdab sentimeetrites, tähistab ja loeb lõigu pikkust ning ruudu, ristküliku ja kolmnurga külgede pikkusi;
- joonestab antud pikkusega lõigu;
- võrdleb sirglõikude pikkusi;
- eristab visuaalselt täisnurka teistest nurkadest;
- eristab nelinurkade hulgas ristkülikuid ja ruute; tähistab nende tippe, nimetab külgi ja nurki;
- tähistab kolmnurga tipud, nimetab selle küljed ja nurgad;
- eristab visuaalselt ringi ja ringjoont teineteisest;
- kasutab sirklit ringjoone joonestamiseks;
- näitab sirkliga joonestatud ringjoone keskpunkti asukohta;
- mõõdab ringjoone keskpunkti kauguse ringjoonel olevast punktist;
- kirjeldab kuubi tahke; loendab kuubi tippe, servi, tahke;
- kirjeldab risttahuka tahke, loendab risttahuka tippe, servi ja tahke;
- eristab kolmnurkset ja nelinurkset püramiidi põhja järgi;
- leiab piltidelt ja ümbritsevast kuubi, risttahuka, püramiidi, silindri, koonuse, kera.

LÄBIVAD TEEMAD

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas.

Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks.

Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana. On koostööaldis.

Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda.

Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt.

Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatuseesmärkidest ja eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud.

Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu).

Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäeviku, arenguvestluste, Stuudiumi, trimestri tunnistuse, vestlusest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist).

Ainevaldkond: loodusained

LOODUSÕPETUS

I kooliaste

AINEKAVA ÜLDOSA	
Õppeaine nimetus	Loodusõpetus
Koostaja	Algõpetuse õppetool
Klass	I kooliaste 2. klass
Õppeaine maht	2. klass – 1 tundi nädalas, 35 tundi aastas
ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID	
2. klass <ul style="list-style-type: none">• Organismid ja elupaigad Erinevate elukeskkondade taimede ja loomadega ning nende peamiste eluvaldustega tutvumine õpetab mõistma organismide ja elukeskkonna seoseid ning märkama elurikkust ja kohastumusi.• Inimene Teema loob aluse inimese kui loodusteaduste uurimisobjekti ja keskkonna seoste mõistmisele. Tutvutakse inimese tervist mõjutavate teguritega ning tervisliku eluviisi tähenduse ja tähtsusega.• Mõõtmine ja võrdlemine Teema on oluline uurimuslikus õppes, luues aluse andmete korrektse kogumise, vormistamis- ja analüüsioskuste kujundamisele.• Ilm Teema kujundab loodusvaatluste läbiviimise, andmete kogumise ja järelduste tegemise oskust. Teema näitab looduslike tingimuste otsust mõju inimtegevusele ja aitab seeläbi mõtestada inimese ja looduse seoseid.	
ÕPPESISU	
2. klass 1. poolaasta Taimeriik (Eestis kasvavad taimed)	

- Maismaataimed. Taimede välisehitus. Puud. Põõsad. Marjapõõsad. Rohttaimed. Teraviljad. Lilled. Umbrohud. Kõõgiviljad.
- Veetaimed ja nende erinevus maismaataimedest. Kaldataimed. Põhjataimed. Ujulehtedega taimed ja ujuvad taimed.
- Toataimed.
- Projekt „Taim“.

Loomariik (Eestis elavad loomad)

- Maismaaloomad. Loomade välisehitus. Loomade kasvamine ja toitumine.
- Metsloomad. Maod ja sisalikud. Kahepaiksed.
- Linnud. Veelinnud.
- Veeloomad ja nende erinevus maismaaloomadest.
- Kalad.
- Koduloomad.

2. poolaasta

Ilm

- Ilma tunnused. Õhutemperatuur ja selle mõõtmine. Pilvisus. Sademed. Tuul. Ilmastikunähtused.

Inimene

- Inimese välisehitus. Kere. Pea. Käsi. Jalg. Keha mõõtmed. Pikkuste võrdlemine ja mõõtmine.
- Toit ja toiduained. Kaalumise. Toidupakendid.
- Tervislik toitumine. Toidukorrad. Käitumine söögilauas.
- Pesemine. Puhkamise. Kehatemperatuuri mõõtmine.
- Inimese ja looduse seosed. Linnaelu ja maaelu erinevused.

Õppeaasta jooksul valmivad õpilastel projektid „Taim“, „Loom“ ja „Toit“.

LÕIMING JA ÜLDPÄDEVUSED

Igas õppetunnis ilmnevad kõik üldpädevused rohkemal või vähemal määral. Lisaks on igas õppetunnis või õppetsükli üks või mitu pädevust (aine-, valdkonna-, üldpädevus) fookuses. Suund on pädevuste osakaalu suurendamisele võrreldes varasema teemakeskse õpetusega. Algõpetuses kasutatakse kõiki viit lõimingu võimalust (ainetevahelised seosed, ajaline koosõla, ainete kombineerimine, teemakeskne ehk multidistsiplinaarne, interdistsiplinaarne), et toetada õpilasel tervikliku maailmapildi tekkimist. Õpetuses kasutatakse üldõpetuse elemente, mida toetab ainetevaheline lõiming. Suund on metateemade käsitlemisele, milleks võivad olla väärtused, pädevused, mõisted.

Eesti keel	Uut liiki tekstide kasutamine ja mõistmine, terminid ja mõisted. Funktsionaalset lugemisoskust kujundab teabeallikate abil töötamine, mis rikastab õpilaste sõnavara. Oma töö esitlemine ja valikute põhjendamine annab esinemiskogemusi ning arendab väljendusoskust.
Matemaatika	Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid
Inimeseõpetus	Inimese elukeskkond ja roll tänapäeva maailmas.
Tööõpetus	Ideede praktiline realiseerimine.
Kunstiõpetus	Kunstiõpetusega lõimumist toetavad uurimistulemuste vormistamine, esitluste tegemine, näitustel käimine, looduse ilu väärtustamine õppekäikudel jms
Kehaline kasvatus	praktiliste tegevuste ja ülesannete kaudu kinnistub terviseteadlik käitumine ning tervisliku toitumise ja sportliku eluviisi koostoimimise väärtustamine.
Kultuuri – ja väärtuspädevus	Elukeskkonda väärtustava hoiaku omaksvõtmine soodustab õpilase kujunemist aktiivseks vastutustundlikuks kodanikuks.
Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Keelekasutus, õpilaste ühised tegevused, praktilised tööd ja rühmatööd, ühiselt õpitakse järgima käitumisreegleid, teistega arvestama ja oma arvamust kaitsma.
Enesemääratluspädevus	Usk oma võimekusse ja enesekindlus loodusainete õppimisel; huvi loodusteaduste õppimise ja loodusteadusliku karjääri vastu; valmisolek

	tegelda loodusteaduslike küsimustega ja oskus rakendada loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi igapäevaelu probleemide lahendamisel.
Õpipädevus	Loodusobjektide uurimine, kirjeldamine ja vaatlemine.
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Matemaatikapädevuse kujunemist toetatakse eelkõige uurimusliku õppe kaudu, arendades loovat ja kriitilist mõtlemist. Uurimuslikus õppes on tähtis koht andmete analüüsil ja tõlgendamisel, tulemuste esitamisel tabelite, graafikute ja diagrammidena. Loodusnähtuste seoste uurimisel rakendatakse matemaatilisi mudeleid.
Suhtluspädevus	Suudab ennast selgelt ja viisakalt väljendada, arvestades erinevaid olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust.
Digipädevus	Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel ja leida digivahendite abil vajalikku infot. Teab digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust.
Ettevõtlikkuspädevus	Uurimistööde tegemine, kus püstitatakse uusi probleeme (hüpoteese), mis veenvalt ära põhjendatakse või ümber lükatakse.
LÄBIVAD TEEMAD	
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvus õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
Keskkond ja jätkusuutlik areng	Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.
Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuuriliste traditsioonidele ja arengusuundadele.
Kultuuriline identiteet	Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
Teabe keskkond	Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabe keskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.
Tehnoloogia ja innovatsioon	Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvus tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.
Tervis ja ohutus	Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.
Väärtused ja kõlblus	Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.
ÕPPETEGEVUSED	
Õppetegevust kavandades ja korraldades:	

- võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd, õppekäigud, praktilised tööd), mis toetavad õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- kasutatakse õpiülesandeid, mis toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, kooliümbrus, looduskeskkond, muuseumid, näitused jne;
- toetab avar õppemetoodiline valik aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, projektõpe, õpimapi koostamine, praktilised ja uurimuslikud tööd (nt loodusobjektide ja protsesside vaatlemine, kirjeldamine ning järelduste tegemine), referaadi koostamine jne.

ÕPITULEMUSED

Organismid ja elupaigad

2. klassi lõpetaja:

- teab õpitud maismaaloomi ja -taimi, teab loomade ja taimedega seotud ohtusid ning looduslikke ohte;
- oskab rühmitada ja ära tunda kodukoha levinumaid taime- ja loomaliike;
- kasutab õppetekstides leiduvaid loodusteaduslikke mõisteid suulisel ja kirjalikus kõnes;
- kirjeldab taimede ja loomade välisehitust, seostab selle elupaiga ja kasvukohaga ning toob näiteid nende tähtsusest looduses;
- oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi;
- teab, et organism hingab, toitub, kasvab, paljuneb;
- kirjeldab õpitud maismaaloomade välisehitust, toitumist ja kasvamist, seostab neid elupaigaga;
- eristab mets- ja koduloomi;
- teab, miks peetakse koduloomi, oskab nimetada nende vajadusi ja teab koduloomadega seotud ohtusid;
- oskab märgata ja kirjeldada koduloomade arengut;
- teab õpitud veetaimi ja -loomi;
- teab, et on olemas erinevad elupaigad, et erinevatel organismidel on erinevad nõuded elukeskkonnale;
- teab maismaa- ja veetaimede põhierinevusi;
- vaatleb taimi ja loomi erinevates elukeskkondades;
- suhtub hoolivalt elusolenditesse ja nende vajadustesse;
- väärtustab veetaimede ja -loomade mitmekesisust ja tähtsust looduses;
- suhtub vastutustundlikult koduloomadesse, ei jäta koduloomi hoolitsuseta;
- väärtustab uurimuslikku tegevust.

Inimene

2. klassi lõpetaja:

- teab, näitab ja nimetab olulisi kehaosi;
- kirjeldab inimese välisehitust, kasutades mõõtmistulemusi;
- teab, et toituda tuleb võimalikult mitmekesiselt ning regulaarselt
- oskab järgida tervisliku toitumise põhimõtteid ning hügieeninõudeid;
- oskab leida toiduainete pakenditelt talle vajalikku teavet;
- teab, kuidas hoida oma tervist, silmi, hambaid;
- teab, kelle poole tervisemurega pöörduda;
- järgib hügieeninõudeid, hoolitseb keha puhtuse eest;
- oskab näha ohtu tundmatutes esemetes, eristada tervisele kasulikke ja kahjulikke tegevusi;
- teab, et inimesed elavad erinevates elukeskkondades;
- toob näiteid, kuidas inimene oma tegevusega muudab loodust;
- teab, et oma tegevuses tuleb teistega arvestada;
- tarbib vastutustundlikult, väldib enda ja teiste tervise kahjustamist ning toimib keskkonda hoidvalt;
- võrdleb inimeste elu maal ja linnas;

- väärtustab tervislikku eluviisi, tervislikku toitumist ja puhtust;
- väärtustab erinevaid huvisid ja harrastusi.

Mõõtmine ja võrdlemine

2. klassi lõpetaja:

- teab, et mõõtmine on võrdlemine mõõtühikuga;
- viib läbi lihtsate vahenditega tehtavaid praktilisi töid, järgides juhendeid ja ohutusnõudeid;
- kaalub kehi, mõõdab temperatuuri ja pikkusi korrektselt, valides sobivaid mõõtmisvahendeid;
- mõistab mõõtmise vajalikkust, saab aru, et mõõtmine peab olema täpne.

Ilm

2. klassi lõpetaja:

- teeb ilmavaatlusi, iseloomustab ilma;
- teeb ilmateate põhjal järeldusi ning riietub vastavalt;
- tunneb huvi uurimusliku tegevuse vastu.

HINDAMINE JA TAGASISIDE

Kasutatakse sõnalisi hinnanguid. Õpilasi teavitatakse õppe- ja kasvatusesmärkidest ning eeldatavatest õpitulemustest õppeperioodi alguses. Õpilast hinnatakse vastavalt vajadusele, lähtudes õppeprotsessist ja tuginedes tema arengule. Õppimist toetava hindamise põhimõttest lähtuvalt hinnatakse seda, milles ollakse eelnevalt õpilasega kokku lepitud. Õppeprotsessi vältel toimub vahetu suuline ja kirjalik edasi- ja tagasisidestamine, milles osaleb aktiivselt ka õpilane (enese- ja vastastikhindamise kaudu). Lapsevanem saab tagasisidet õpilase arengu kohta õpilaspäevikust, arenguvestluste kaudu, Studiumist, vestlustest lapsega ja oma lapse töödelt (sh õpimapist). 1. ja 2. klassi loodusõpetust hinnatakse poolaastate kaupa, 3. klassis iga trimestri lõpus.

KASUTATUD KIRJANDUS

Brügge, B., Glantz, M., Sandell, K. (2008), Õuesõpe, Ilo.
 Dahlgren, L., Szczepanski, A. (2006), Õuesõppe pedagoogika. Raamatuharidus ja meeleline kogemus. Katse määratleda õuesõpet, Ilo.
 Kalamees, K., Kont, H. (2006), Aastajad õpperajal. Juhendid looduse vaatlemiseks.
 Kikas, E. (toim) (2010), Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes (vt Loodusained), EDUKO, kättesaadav internetis <http://eduko.archimedes.ee/files/EDUKOraamatkaanega.pdf>.
 Kägu. Õuesõppe eri (2006), Eesti Bioloogia ja Geograafia Õpetajate Liidu toimetised, nr 14
 Läbi lodu rabast randa (2010), Õppemapp, Tartu Keskkonnahariduse Keskus, Muraste Looduskool.
 Masing, V., Rebane, H., Pae, T. (2001), Õppekäigud linnarohelusse, Koolibri.
 Matemaatika õppimine looduses, tõlgitud ajakirjast Bladet 3/2004.
 Nyman, I. (2004), Õue meisterdama, Sinisukk.
 Raadik, S. (2009), Õpime õues mängides, Ilo.
 Tuusti, A., Lotman, K., Loide, M. (2005), Keskkonnamängude kogumik II, Eesti Loodushariduse Selts ja Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK).
 Õues oled vaba (2009), Melliste lasteaed-alkkooli väljaanne KIK projekti raames.
 Õuesõppe õppematerjalide kogumik (2009), Vapramäe-Vellavere-Vitipalu sihtasutus.
 Alla, K. (2005), Muinasjutt õppemeetodina, Haridus, 3, 11–14.
 Buehl, D. (2001), Interaktiivõppe strateegiad klassiruumis, 2. väljaanne, SA Omanäolise Kooli Arenduskeskus, Tartu, Sulemees.
 Fisher, R. (2004), Õpetame lapsi õppima, Tartu, AS Atlex.
 Fisher, R. (2005), Õpetame lapsi mõtlema, Tartu, AS Atlex.
 Fisher, R. (2006), Mõtlemismängud, Tartu, AS Atlex.
 Karik, H., Saar, A. & Sirel, K. (2001), Ilmavaatlused, Loodusõpetus I klassis, Õpetajaraamat, 1. osa, lk 15–18, Tallinn, Koolibri.
 Käis, J. (1992), Isetegevus ja individuaalne tööviis, (2. trükk), Tallinn, Koolibri.
 Olbrei, M., Pärtel, E. & Teller, M. (2010), Loodusained, avaldatud: E. Kikas (toim), Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes (lk 297–318), Tartu, Haridus- ja Teadusministeerium.
 Marandi, T., Pedaste, M. & Sarapuu, T. (2005), Eesti taimed, <http://bio.edu.ee/taimed/general/oistaim.html>, Tartu Ülikooli MRI loodusteaduste didaktika lektoraat.
 Masing, M. & Rebane, H. (1996), Kase aasta, Tallinn, Avita.

Mängude tund: vaimseid võimeid arendavad mängud (2006), Tallinn, Audentese Erakool.

Steele, J. L., Meredith, K. S., Temple, C. & Walter, S. (1998), Lugemine ja kirjutamine iseseisva mõtleja kujunemiseks, I–II käsiraamat, OK Arenduskeskus.

Steele, J. L., Meredith, K. S., Temple, C. & Walter, S. (1999), Lugemine ja kirjutamine iseseisva mõtleja kujunemiseks, III–VIII käsiraamat, OK Arenduskeskus.

Tree Journal (1997), Science Activity, Houghton Mifflin Company,
http://www.eduplace.com/rdg/gen_act/nature/tree.html.

Voltein, E. (1998), Mida teha pildiga?, avaldatud: M. Reidolv (toim), Kuma I: artiklite kogumik (lk 62–65), Tartu Õpetajate Seminar.